

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 1823/2023
08.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Лазар Крстић, адвокат у ..., против тужених: 1. Република Србија, чији је законски заступник Државно правобранилаштво Републике Србије, Београд, 2. Град Београд, чији је законски заступник Градско правобранилаштво Града Београда, Београд и 3. Агроиндустријска корпорација „Падинска Скела“ АД Београд, чији је пуномоћник Млађан Марјановић, адвокат у ..., ради утврђења права својине, вредност предмета спора 3.500.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1240/23 од 07.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 08.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1240/23 од 07.06.2023. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев трећетуженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 4341/20 од 09.11.2022. године, у ставу I изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. У ставу II изреке усвојен је тужбени захтев тако што се: - према првотуженом утврђује да је тужилац носилац права својине са уделом 1/1 на пашњаку 6. класе, површине 1ha 28a који се налази у јужном делу кат. парц. .../..., лист непокретности бр. ... КО ..., који пашњак се са источне стране граничи са кат. парц. .../... КО ..., са западне стране са кат. парц. .../... КО ... и у средини се граничи са кат. парц. .../... КО ..., а што представља 128/1167 идеалних делова целокупне катастарске парцеле .../..., лист непокретности бр. ... КО ..., што је првотужени дужан да призна и трпи, а тужилац на основу ове пресуде своје право може да упише у јавним књигама тако да ова пресуда служи тужиоцу као основ за упис

права својине у јавним књигама; - према друготуженом утврђује да је тужилац носилац права својине са уделом 1/1 на врту 3. класе, површине 32а 42м² који се налази на кат. парц. ..., лист непокретности ... КО ..., што је друготужени дужан да призна и трпи, а тужилац на основу ове пресуде своје право може да упише у јавним књигама тако да ова пресуда служи тужиоцу као основ за упис права својине у јавним књигама; - према првотуженом и трећетуженом утврђује да је тужилац носилац права својине са уделом 1/1 на њиви 3. класе, површине 1ћа 99а 60м² која се налази на кат. парц. ..., лист непокретности ... КО ..., што су првотужени и трећетужени дужни да признају и трпе, а тужилац на основу ове пресуде своје право може да упише у јавним књигама тако да ова пресуда служи тужиоцу као основ за упис права својине у јавним књигама; - према првотуженом и трећетуженом утврђује да је тужилац носилац права својине са уделом 1/1 на њиви 4. класе, површине 39а 41 м² која се налази на кат. парц. ..., лист непокретности ... КО ..., што су првотужени и трећетужени дужни да признају и трпе, а тужилац на основу ове пресуде своје право може да упише у јавним књигама тако да ова пресуда служи тужиоцу као основ за упис права својине у јавним књигама. У ставу III изреке констатовано је да је ова пресуда основ за упис права својине тужиоца на наведеним непокретностима у надлежном катастру непокретности. У ставу IV изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 403.350,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1240/23 од 07.06.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у став II и III изреке тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се према туженима утврди да је тужилац носилац права својине са уделом 1/1 на непокретностима ближе описаним у изреци првостепене пресуде. Преиначена је првостепена пресуда у ставу IV изреке тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова првостепеног поступка, обавезан је тужилац да првотуженом накнади трошкове поступка у износу од 203.250,00 динара, као и да трећетуженом накнади трошкове поступка у износу од 203.250,00 динара. Обавезан је тужилац да првотуженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 45.000,00 динара, као и да друготуженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 45.000,00 динара. Обавезан је тужилац да трећетуженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 177.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Трећетужени је поднео одговор на ревизију. Трошкове је опредељено тражио.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 - др.закон), Врховни суд је одлучио да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је утврђење права својине тужиоца према туженима на катастарским парцелама број ..., .../..., ... и ... КО ..., ближе означеним у изреци првостепене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, првотужени је уписан у надлежном катастру као носилац права својине са уделом 1/1 на катастарским парцелама бр. .../..., ... и ..., КО ..., друготужени је уписан у надлежном катастру као носилац права својине са уделом 1/1 на катастарској парцели бр. ... КО ..., а трећетужени је уписан као носилац права коришћења на катастарским парцелама бр. ... и ... КО Првостепени суд је прихватио као животне и логички повезане разлоге тужиоца на којима заснива свој тужбени захтев, а из којих произлази да је тужиочев деда ББ од ВВ купио земљу 25.10.1927. године која је обухваћена тужбом, а након овере пред судом, деда је ушао у посед земље и радио на њој до 1951. године када му је земља одузета од стране тадашњих државних власти. У спису предмета налази се и Тапија из које произилази да је сачињена 25. октобра 1927. године и да се на истој налазе две таксене марке Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а остатак тапије је нечитљив. Након што је тужиочев деда умро, тужиочев отац је 1986. године ушао у посед и засадио воће и поврће. Тужилац је са оцем наставио да обрађује ту земљу до његове смрти 1992. године, а након тога самостално. Током свог овог времена они нису били узнемиравани у коришћењу предметних парцела. Током првостепеног поступка одређено је извођење доказа вештачењем од стране судског вештака грађевинско-геодетске струке и из достављеног налаза и мишљења утврђено је да тужилац користи део катастарске парцеле бр. .../... КО ... у површини од 1 ха 28а и целу катастарску парцелу бр. ... КО ... у површини од 32а 42м, те да није могуће упоредити добијене податке са тапијом из разлога што је тапија нечитљива.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да тужиоца у мирној и савесној државини парцела које су предмет спора нико није ометао, те да је тужилац савесни држалац предметног земљишта, имајући у виду да је у чврстом уверењу да земља коју обрађује јесте његова. Тужилац је у несметаној и мирној државини од 1992. године, те су се према закључку првостепеног суда, 2012. године стекли услови за стицање права својине путем одржаја, у смислу члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, при чему је тужба поднета 2018. године. Зато је првостепени суд применом одредби чланова 28. и 72. Закона о основама својинскоправних односа усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд не прихвата материјалноправне закључке првостепеног суда. Према образложењу другостепеног суда, тужиочева државина, као и државина његових претходника, не може бити савесна јер је тужилац знао да је предметна земља одузета из поседа његовог деде и национализована, па стога тужилац није могао бити у уверењу да на тим непокретностима има право својине. Из наведених разлога другостепени суд налази да нису испуњени услови за стицање права својине на основу одржаја, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Ревизија није основана.

На утврђено чињенично стање другостепени суд је правилно применио материјално право којим су регулисани својинскоправни односи и стицање права својине одржајем.

Не могу се као основани прихватити ревизијски наводи да савесност државине тужиоца није компромитована током поступка на адекватан начин. Ово из разлога што је сам тужилац у свом исказу пред судом истакао да је његов правни претходник (деда) радио на предметним парцелама до 1951. године када је земља одузета у складу са прописима тада важећег друштвено - економског система. У вези са тим, без утицаја су ревизијски наводи да у суштини не постоји решење о национализацији, те да тужени никада нису били у фактичком поседу предметних парцела. Према оцени Врховног суда, чињеница да је правном претходнику тужиоца у неком периоду онемогућено да земљу држи у поседу и да је обрађује, а што је тужиоцу познато будући да је са својим оцем био у заједничком породичном домаћинству, нарушава претпостављену савесност тужиоца у смислу одредбе члана 72. став 2. и 3. Закона о основама својинскоправних односа. Другостепени суд правилно закључује да је савестан онај држалац непокретности који оправдано верује да је њен власник, јер сматра да постоји законити правни основ за стицање својине на непокретности коју држи од претходног власника, а да није знао, нити је према околностима случаја могао знати, да непокретност коју држи није његова. С друге стране, држалац је несавестан ако је знао да његов државински претходник није власник, или је према конкретним приликама то морао знати.

У конкретном случају тужилац је имао сазнање да је посед изгубљен, да земљу нико од његових правних претходника није обрађивао преко тридесет година, па поновни улазак тужиоцевог оца у посед предметних непокретности 1986. године није могао бити са уверењем да су парцеле враћене, само зато што их нико није обрађивао у том моменту. Дакле, поновно успостављање државине на предметним парцелама могло је дати само фактичку власт над истим, јер таква државина није подобна да протеком времена доведе до стицања права својине будући да нема прерогативе квалификоване државине. На наведено указује и чињеница да је тужилац у погледу парцела ... и ... поднео захтев за реституцију, што само по себи указује да није могао бити у уверењу да су предметне парцеле његова својина, већ да су национализоване.

Стога су без утицаја ревизијски наводи да је тужилац поднео захтев за реституцију у погледу две парцеле које су предмет овог поступка, а да за две није подносио, из разлога што и у погледу парцела које су предмет реституције, као и оне које то нису, важи исти материјалноправни закључак о несавесној државини, а имајући у виду напред изнете разлоге.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима ревизијски суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

-5-

Врховни суд је одбио захтев трећетуженог за накнаду трошкова ревизијског поступка имајући у виду да трошкови настали поводом одговора на ревизију не спадају у нужне и потребне трошкове за одлучивање о ревизији.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић